

14 SUDAKİ YAŞAM

T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi

2024 Sudaki Yaşam Raporu

T.C.
İSTANBUL
KÜLTÜR
ÜNİVERSİTESİ

İKÜ SÜRKAM
İstanbul Kültür Üniversitesi
Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi

İçindekiler

1. İstanbul Kültür Üniversitesi Hakkında.....	1
1.1.Tarihsel Gelişim ve Güncel Durum.....	1
1.2.Misyonumuz	1
1.3.Vizyonumuz	1
1.4.Değerlerimiz.....	1
2. Kurumsal Politikalar	2
2.1.Açık Bilim Politikası	2
2.2.Araştırma Politikası	2
2.3.Enerji Politikası.....	3
2.4.Toplumsal Katkı Politikası	3
2.5.Yönetişim Politikası.....	3
2.6.Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık Politikası	3
2.7.Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası	4
2.8.Eğitim Öğretim Politikası	4
3. Uluslararası Üyelikler	5
3.1.Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (UN SDSN).....	5
3.2.Birleşmiş Milletler Akademik Etki Ağı (UNAI)	5
4. İKÜ’de Sudaki Yaşam.....	6

Rektör Yazısı

Sürdürülebilirlik, artık sadece çevresel bir hassasiyet değil; toplumsal adaletin, ekonomik istikrarın ve kültürel devamlılığın ayrılmaz bir parçasıdır. İstanbul Kültür Üniversitesi olarak bizler de bu bütüncül anlayışı sahipleniyor, yükseköğretimin dönüştürücü gücünü küresel hedeflerle buluşturmayı önemsiyoruz.

Geride bıraktığımız yıl boyunca, sürdürülebilir kalkınma hedeflerini kurumsal kültürümüzle daha derin bir şekilde özdeşleştirmeye yönelik pek çok adım attık. Öğrenci katılımının teşvik edildiği projelerle, gençlerimizin sadece bilgi değil, sorumluluk da taşıyan bireyler olarak yetişmelerini amaçladık.

2024 yılı; doğa temelli çözümlere olan yatırımların artması, döngüsel ekonomi modellerinin benimsenmesi ve Avrupa Birliği Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi gibi düzenlemelerle, küresel ölçekte önem arz eden bir yıl olmuştur. Bu gelişmeler, üniversitelerin eğitim, araştırma ve toplumsal katkı faaliyetlerinde sürdürülebilirlik ilkelerini daha hızlı entegre etmeleri gerekliliğini göstermektedir. Bu bağlamda İstanbul Kültür Üniversitesi olarak, kaynakların bilinçli kullanıldığı, fırsat eşitliğinin sağlandığı ve ortak değerlerin yaşatıldığı bir gelecek için iş birliğine, bilgiye ve dayanışmaya dayalı güçlü adımlar atmayı sürdüreceğiz.

Prof. Dr. Fadime Üney-Yüksektepe
İstanbul Kültür Üniversitesi Rektörü

Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi Koordinatörü Yazısı

Değerli Paydaşlarımız,

İklim krizi, biyoçeşitlilik kaybı ve sosyal eşitsizlikler gibi küresel sorunların derinleştiği bu dönemde, üniversitelerin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine yönelik sorumlulukları her geçen gün artmaktadır. Bu bağlamda 2024 yılı raporumuz, İstanbul Kültür Üniversitesi'nin sürdürülebilirlik sorumluluğu bilinciyle gerçekleştirdiği çalışmaların bir yansıması niteliğini taşımaktadır. Dünyamızın karşı karşıya olduğu özellikle ekonomik ve çevresel zorlukları, hepimiz için ortak bir harekete geçme çağrısı niteliğindedir.

İstanbul Kültür Üniversitesi olarak, bu çağrıya cevap verme kararlılığıyla çıktığımız yolda, 2024 yılında da önemli adımlar attığımızı paylaşmak istiyoruz. Eğitimde sürdürülebilirlik odağımızı güçlendirerek, tüm programlarımızda bu perspektifi yaygınlaştırma çabalarını sürdüren İstanbul Kültür Üniversitesi; toplumsal dönüşüm için akademik bilgiyi pratik çözümlere dönüştürme hususunda paydaşları ile birçok sosyal sorumluluk projesi hayata geçirmiştir. 2024 yılında da lokal ve global iş birliklerimizi genişleterek, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlayan yeni ortaklıklar kuran İKÜ, öğrencilerinin kendini gerçekleştirme yolunda potansiyelini harekete geçirerek, iş hayatında ihtiyaç duyacakları bilgileri nitelikli eğitimi ile sağlamıştır.

Tüm İKÜ mensupları ile birlikte, daha sürdürülebilir bir gelecek inşa edeceğimize olan inancımız tamdır. Bu anlamlı yolculukta bizlere eşlik eden, katkı sunan ve ilham veren tüm paydaşlarımıza içten teşekkürlerimizi sunarız.

Prof. Dr. Burcu YAVUZ TİFTİKÇİGİL
İstanbul Kültür Üniversitesi Rektör Yardımcısı
Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi Müdürü

1. İstanbul Kültür Üniversitesi Hakkında

1.1. Tarihsel Gelişim ve Güncel Durum

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce 9 Temmuz 1997 tarihinde kabul edilen 4281 sayılı Kanun uyarınca Kültür Koleji Eğitim Vakfı (KEV) tarafından kurulan İstanbul Kültür Üniversitesi (İKÜ), Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ve Türk milletinin "çağdaş medeniyet seviyesini aşma" yolunda değişmez hedefine ulaşmasının gençlerimizin nitelikli bir eğitim almaları ile mümkün olduğu bilinciyle kaliteli yükseköğretim hizmeti vermektedir.

İKÜ; 1997-1998 Akademik Yılı'nda 157 öğrenci ve 32 kişilik akademik kadrosuyla Fen-Edebiyat Fakültesi (Matematik-Bilgisayar Bölümü), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İşletme Bölümü), Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi (İnşaat Mühendisliği ve Bilgisayar Mühendisliği Bölümleri) olmak üzere üç fakültede ve İşletmecilik ve Teknik Bilimler Meslek Yüksekokullarında (İşletmecilik Programı ve Bilgisayar Programcılığı) faaliyetlerine başlamıştır. İKÜ ilk ön lisans mezunlarını 1999 yılında İşletmecilik ve Teknik Bilimler MYO programlarından, ilk lisans mezunlarını (38 mezun) ve ilk lisansüstü mezunlarını (10 mezun) ise 2001 yılında vermiştir. 2021-2022 Akademik Yılı sonunda ön lisans programlarından 887, lisans programlarından 1786, yüksek lisanstan 300 ve doktora programlarından 15 mezun olmak üzere toplam 2973 mezun vermiştir. Uluslararası bir iklime sahip olan İKÜ'de ön lisansta 3392, lisansta 8778, lisansüstünde 1265 olmak üzere toplam 13,596 öğrenci öğrenim görmektedir. 1999 ile 2025 yılları arasında toplam mezun sayısı 41290'a ulaşmıştır.

1.2. Misyonumuz

İstanbul Kültür Üniversitesi'nin (İKÜ) misyonu; mesleki yetkinlik ve yaratıcılığı temel alarak çok yönlü ve eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirmek; bilimsel, sanatsal ve kültürel faaliyetleri artırarak topluma katkı sunmaktır.

1.3. Vizyonumuz

İstanbul Kültür Üniversitesi'nin (İKÜ) vizyonu; toplumsal ilerlemeye, yaşam boyu öğrenmeye ve bilime hizmet eden yenilikçi faaliyetler ile geleceğe yön veren bir üniversite olmaktır.

1.4. Değerlerimiz

- Atatürk ilkelerine bağlı olmak.
- Çağdaş ve evrensel olmak.
- İnsan odaklı olmak ve insan haklarına saygılı olmak.
- Toplumsal ve sosyal sorumluluk bilinci sahibi bulunmak.
- Bireylerin gelişimine, yeteneklerine önem vermek.
- Doğaya saygılı ve çevre duyarlılığına sahip bulunmak.
- Evrensel bilgi, bilimsel düşünce, etik, ortak akıl ve katılımcı yönetim ilkelerine bağlılık.
- Çok yönlü ve üretken olmak.

- Eğitim-öğretimde öğrenci merkezli olmak.
- Süreç ve sonuç odaklı olmak.
- Sürekli iyileştirme ve yenilik arayışı içinde olmak.
- Düşünce ve inançlara saygılı olmak.
- Yenilikçi, yaratıcı, paylaşımcı, güvenilir, şeffaf ve hesap verebilme bilincine sahip olmak.

2. Kurumsal Politikalar

İstanbul Kültür Üniversitesi, sürdürülebilirliği kurumsal karar alma süreçlerinin merkezine konumlandırmakta; akademik faaliyetlerin yanı sıra yönetsel uygulamalarıyla da SKA'lara katkı sunmayı stratejik bir öncelik olarak benimsemektedir. Bu kapsamda; çevresel ayak izini azaltmaya, sosyal sorumluluk projelerini desteklemeye ve ekonomik sürdürülebilirliği güçlendirmeye yönelik kapsamlı politikalar hayata geçirilmektedir.

Sürdürülebilirliğe katkı sağlayan kurumsal politikalar şu şekildedir:

2.1. Açık Bilim Politikası

İstanbul Kültür Üniversitesi, bilimsel üretimin erişilebilir, şeffaf ve yeniden kullanılabilir olmasını teşvik etmek amacıyla Açık Bilim Politikası'nı benimsemiştir. Bu politika kapsamında:

- Açık erişim ilkesiyle tüm akademik yayınların dijital arşivde (DSpace@İKÜ) paylaşılması,
- Araştırma verilerinin FAIR (Bulunabilir, Erişilebilir, Birlikte Çalışabilir, Yeniden Kullanılabilir) prensiplerine uygun yönetimi,
- Açık ders kaynakları ve açık eğitim materyallerinin desteklenmesi,
- Lisanslama süreçlerinde Creative Commons gibi açık lisansların kullanımı teşvik edilmektedir.

Politika, üniversitenin sürdürülebilir bilgi ekosistemi oluşturma hedefiyle paralel olarak, araştırmacıları açık bilim uygulamalarına yönlendirmeyi amaçlamaktadır.

2.2. Araştırma Politikası

Üniversitemiz eğitim-öğretimi yaratıcı ve çağdaş temeller üzerinde sürdürürken nitelikli ve başarılı öğrencileri İKÜ'ye kazandırarak üniversite yaşamında ihtiyaç duyacakları akademik desteği karşılamayı hedefler.

Üniversitemiz, öğrenci merkezli eğitim anlayışına dayanan, öğrencilerin kendi tercihleri doğrultusunda uzmanlaşmalarına izin veren, bütünüleyici eğitim felsefesini benimser. Ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerde, araştırma temelli yaklaşımlar ve öğrencilerin araştırma süreç ve problemlerini tanımalarını sağlayan, araştırarak öğrenmelerini teşvik eden yöntemler programların birer parçasıdır.

Eğitim ve öğretime ait süreçler "Planlama-Uygulama-Kontrol etme-Önlem alma (PUKÖ)" döngüsüne uygun olarak yönetilir.

2.3. Enerji Politikası

Eğitim sektöründe öncü eğitim kurumlarından olan T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi 'Çevrenin Korunması ve Küresel Isınmanın Önlenmesi' amacıyla enerji tüketiminin ve maliyetlerinin azaltılması, doğal çevrenin ve gelecek nesillerin yaşam alanlarının korunması ve ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanması adına;

- Eğitim ve sosyal alanlarda kullanılan enerjinin yoğunluğunu azaltmak;
- Küresel Amaçların ve enerji hedeflerin gerçekleştirilmesi için gerekli bilgi ve kaynakları sağlamak;
- Akademik ve idari personel ile iş ortaklarımızın enerji verimliliği konusunda farkındalıklarının artırılmasını sağlamak

gibi ilkeleri benimsemiştir.

2.4. Toplumsal Katkı Politikası

Toplumsal katkı bir sorumluluktur. Çevresine, gruplara ayırmadan tüm bireylere, ekolojik sorunlara kalıcı çözümler bulmak üzere çalışmalar gerçekleştirmek İstanbul Kültür Üniversitesinin sosyal sorumluluğudur.

Bu kapsamda Üniversitemiz, yasal zorunlulukların ötesinde verimlilik esasına dayalı, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir ekonomik koşullar sağlayabilmek için tüm paydaşlarla iş birliği halinde çalışır. Topluma hizmet faaliyetlerini sürekli iyileştirmede, üniversitenin planlama ve yönetim yaklaşımı "Planla, Uygula, Kontrol Et, Önlem Al" döngüsü ile desteklenir.

2.5. Yönetişim Politikası

Üniversitemiz; eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı ve yönetim başlıkları altında yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen öğrenci merkezli eğitim programları, yetkin öğretim elemanları ve akademik destekler ile ülkenin küresel hedeflerine katkıda bulunabilecek yetkinliklere sahip öğrenciler mezun edilmesini; çevresel ve sosyal alanlarda duyarlı ve farkındalığı yüksek uygulamalar gerçekleştirerek topluma fayda sağlayacak konularda bilinçli bireylerin yetişmesine imkân sağlanmasını ve hizmet kalitesinin sürdürülebilirliğini, kalite odaklı sürdürülebilir yönetim sistemi ile gerçekleştirmeyi taahhüt etmektedir.

2.6. Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık Politikası

İstanbul Kültür Üniversitesi, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerini temel alarak, kurumsal tanıtım ve görünürlüğün geliştirilmesi, kaynakların ve yetkilerin sınırlarının belirlenmesi, yöneticilerin ve diğer personelin sorumluluklarının netleştirilmesini hedeflemektedir.

Üniversitemizin misyonu, amaçları ve hedefleri doğrultusunda gerçekleştirilen çalışmalar, ölçümleme ve değerlendirmelere tabi tutulmakta ve sonuçlar tüm paydaşlarla şeffaf bir şekilde paylaşılmaktadır. Bu politika ile İKÜ, faaliyetlerinin her yönüyle kalitesini koruyup yükseltmeyi ve iletişim kurduğu tüm birey ve kurumlarla sürdürülebilir bir güven ilişkisi kurmayı amaçlamaktadır.

2.7. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası

İstanbul Kültür Üniversitesi'nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planının temelini Birleşmiş Millet Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından beşincisi olan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" oluşturmaktadır.

Evrensel değerleri benimseyen bir akademik kurum olarak İstanbul Kültür Üniversitesi, toplum içinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği'nin sağlanmasına katkı sağlamayı görevleri arasında kabul etmektedir. Üniversitemizin anayasasında "Kültürlü, her düşünce ve inanca saygı duyar. Farklı düşüncelerin ifade edilmesine fırsat verir ve bunu doğal bir hak sayar. Düşünce ve inanç özgürlüğündeki sınır, öteki insanların hak ve özgürlükleri, evrensel insan hakları, ulusal varlık ve bütünlüğümüz, bilim ve aklın çizdiği çerçeve, Atatürk ilke ve devrimleridir." maddesi yer almaktadır (İstanbul Kültür Üniversitesi Anayasası). Bu madde üniversitemizin tüm faaliyet ve süreçlerde eşitlikçi ve kapsayıcı bir yaklaşım geliştirme hedefi ve vaadini ortaya koyar.

İstanbul Kültür Üniversitesi, eğitim-öğretim ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinden toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlamak amacıyla tüm akademik personeli teşvik etmekte, bünyesinde bulundurduğu uygulama ve araştırma merkezleri ve akademik birimleri ile toplumsal sorumluluk bilinci doğrultusunda üniversitenin bilimsel ve teknolojik araştırma yetkinliğini ve toplumsal katkısını artırmayı hedeflemektedir.

2.8. Eğitim Öğretim Politikası

Üniversitemiz eğitim-öğretimi yaratıcı ve çağdaş temeller üzerinde sürdürürken nitelikli ve başarılı öğrencileri İKÜ'ye kazandırarak üniversite yaşamında ihtiyaç duyacakları akademik desteği karşılamayı hedefler.

Üniversitemiz, öğrenci merkezli eğitim anlayışına dayanan, öğrencilerin kendi tercihleri doğrultusunda uzmanlaşmalarına izin veren, bütüncü eğitim felsefesini benimser. Ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerde, araştırma temelli yaklaşımlar ve öğrencilerin araştırma süreç ve problemlerini tanımlarını sağlayan, araştırarak öğrenmelerini teşvik eden yöntemler programların birer parçasıdır.

Eğitim ve öğretime ait süreçler "Planlama-Uygulama-Kontrol etme-Önlem alma (PUKÖ)" döngüsüne uygun olarak yönetilir.

3. Uluslararası Üyelikler

İstanbul Kültür Üniversitesi sürdürülebilirliği yalnızca bir politika değil, gelecek nesillere karşı ortak sorumluluğun bir yansıması olarak görmektedir. Bu doğrultuda, evrensel değerlerle uyumlu adımlar atmayı ve Birleşmiş Milletler'in küresel hedeflerine katkı sağlamayı misyonunun ayrılmaz bir parçası kabul etmektedir.

Dünyanın karşı karşıya olduğu iklim krizi, sosyal eşitsizlikler ve ekosistem kayıpları gibi karmaşık sorunlar, ancak kolektif çaba ve uluslararası iş birlikleriyle aşılabilecek niteliktedir. Bu bilinçle, Üniversite; Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (UNSDSN) ve Birleşmiş Milletler Akademik Etki Ağı (UNAI) gibi uluslararası platformlara aktif katılım sağlayarak, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na ulaşma yolunda küresel dayanışmaya destek vermiştir.

3.1. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (UN SDSN)

Eski BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon ve dünyaca ünlü ekonomi profesörü Jeffrey Sachs tarafından 2012 yılında kurulmuştur. UNSDSN, BM Genel Sekreterliğinin himayesinde, dünya üniversitelerini, düşünce kuruluşlarını ve ulusal laboratuvarları Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) ve Paris Anlaşması konusunda harekete geçirmek ve bilimsel kanıtları çözümlere dönüştürmek için çalışmaktadır.

Küresel, bölgesel, ulusal ve yerel düzeylerde SKA başarılarını en üst düzeye çıkarmak için bilim, politika ve kalkınma uygulamaları arasındaki kesişme noktasında görev almaktadır. BM kuruluşları, çok taraflı finansman kuruluşları, özel sektör, hükümetler, akademi ve sivil toplum temsilcileri ile iş birliği içerisinde faaliyetlerini sürdürmektedir. SKA'ların uygulanması için bilim temelli yolları destekleyerek, sürdürülebilir kalkınma için bağımsız izleme ve hesap verebilirliği teşvik eden UNSDSN; sürdürülebilir kalkınmadaki öncelikleri belirlemek ve uzun vadeli SKA politikalarını ve yollarını uyarlamak için bilim temelli geri bildirim döngüleri geliştirmektedir.

3.2. Birleşmiş Milletler Akademik Etki Ağı (UNAI)

Birleşmiş Milletler Akademik Etki Ağı (UNAI), insan haklarının geliştirilmesi ve korunması, nitelikli eğitime erişilmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına katkıda bulunulması amacıyla Dünya çapındaki yükseköğretim kurumlarını bir araya getiren kuruluştur.

UNAI 2010 yılından bugüne, 150'den fazla ülkede, 1.600'den fazla üye kurum ile öğrencileri, akademisyenleri ve bilim insanlarını içeren 25 Milyondan fazla kişiye ulaşarak, Dünya çapında tematik bir zenginliği temsil etmektedir. Oluşturulan bu uluslararası ortaklık ağı kapsamında, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ulaşılmasına yönelik etkinlikler, fikir paylaşımları, araştırma sonuçları ve iyi uygulama örnekleri gibi yararlı faaliyetlerin paylaşılabileceği bir platform oluşturulmuştur. Akademik Etki Ağı'na üyelik herhangi bir mali yükümlülük gerektirmemekte olup, üyelerin temel sorumluluğu UNAI ilkeleri ile Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını aktif biçimde desteklediklerini kanıtlamaktır.

Bu bağlamda Birleşmiş Milletler Akademik Etki Ağı, yükseköğretim kurumlarının nitelikli eğitimi karşılaması ve iş süreçlerinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını hayata geçirmeleri konusunda kritik öneme sahiptir.

4. İKÜ’de Sudaki Yaşam

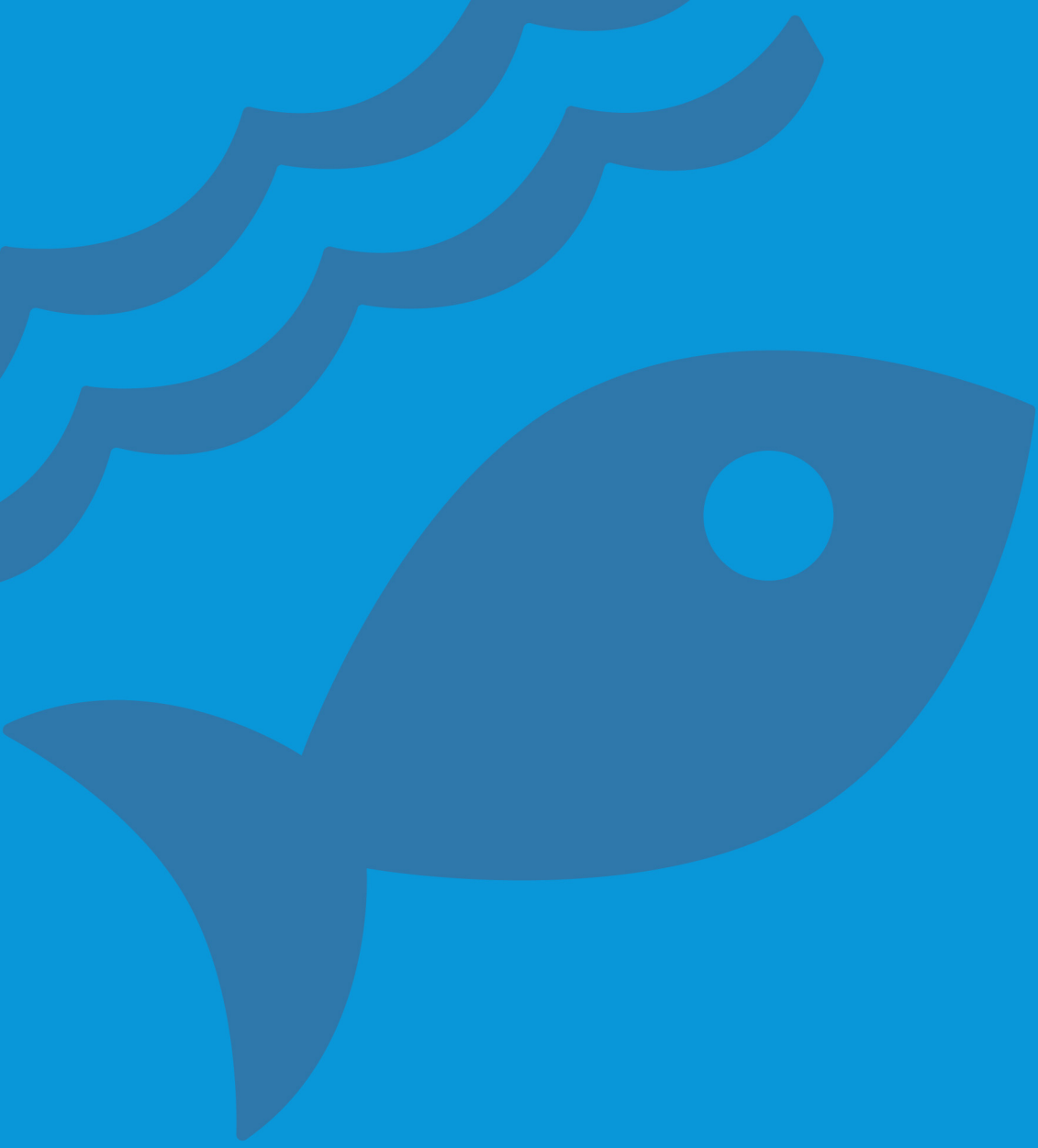
Sudaki yaşam, yalnızca deniz canlılarının varlığına ilişkin bir ekolojik mesele değil; küresel iklim dengesinin korunması, gıda güvenliğinin sağlanması, ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve insan sağlığının sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Okyanuslar ve denizler, gezegenimizdeki oksijenin önemli bir bölümünü üretmekte, karbon emilimini dengelemekte ve milyarlarca insan için geçim kaynağı sunmaktadır. Ancak denizel biyoçeşitliliğin karşı karşıya olduğu aşırı avlanma, deniz kirliliği, plastik atıklar, asitleşme ve iklim değişikliği gibi tehditler, doğal yaşamı doğrudan etkilemektedir.

Denizlerdeki atık birikintilerinin seviyesinin artması büyük bir çevre ve ekonomi sorununa dönüşmektedir. Bu birikintiler, deniz canlıları tarafından tüketildiklerinde onların ölümüne yol açarak soylarının tükenme riskini doğurmaktadır. Bu durum doğrudan biyoçeşitliliği olumsuz etkilemektedir (Sudaki Yaşam: Neden Önemli).

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından biri olan SKA 14; çevreci, ekonomik, toplumsal ve küresel ölçekte bir sorumluluk alanı olarak ele alınmaktadır. Deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunması, yalnızca kıyı bölgelerinde yaşayan topluluklar için değil; iç kesimlerde yaşayan nüfuslar açısından da uzun vadeli etkiler yaratmaktadır. Bu nedenle, sudaki yaşamın korunmasına yönelik bilinçlenme süreçlerinin eğitim ve araştırma kurumları aracılığıyla desteklenmesi, küresel çözümün temel dayanaklarından biri olarak değerlendirilmektedir.

İstanbul Kültür Üniversitesi, sudaki yaşamın korunmasına yönelik duyarlılığı desteklemekte; gelecek yıllarda SKA 14’e yönelik somut akademik çıktıların ve iş birliklerini artırmayı planlanmaktadır.

T.C.
İSTANBUL
KÜLTÜR
ÜNİVERSİTESİ

İKÜ SÜRKAM
İstanbul Kültür Üniversitesi
Sürdürülebilir Kalkınma Merkezi